

VOORPUBLICATIE

Loes den Hollander

Wisselgeld

Het lijkt een redelijk gelukkig huwelijk. Maar als de jongste dochter van Lenie en Michael vermoord wordt aangetroffen in een hotel, lukt het hen niet om dit drama samen te verwerken. Hun relatie komt op scherp te staan en gebeurtenissen van jaren geleden eisen hun tol. Er sluipt een onbehaaglijke onzekerheid hun leven binnen.

Lenie probeert als eerste de situatie weer te normaliseren. Maar dan wordt de bodem opnieuw onder hun voeten weggeslagen en komt Michael er achter dat hij zijn verantwoordelijkheid voor een misstap in het verleden te licht heeft ingeschat.

Loes den Hollander – Wisselgeld

Paperback, 352 pagina's

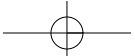
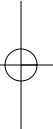
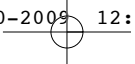
ISBN 978 90 6112 439 9

Prijs: € 19,95

Verschijnt januari 2010

Karakter Uitgevers B.V.

I

Het was er al toen Lenie vanmorgen wakker werd.

Een voorgevoel.

Het veroorzaakte een benauwde pijn op haar borst en lood in haar benen. Ze wilde ergens wegkruipen. Onzichtbaar en vooral onvindbaar zijn. Maar Michael zat te wachten met het ontbijt.

‘Er is iets,’ zei ze toen ze een beschuit smeerde.

Hij bleef zijn blik op de krant gericht houden. ‘Wat is er dan?’

‘Ik heb het gevoel dat er iets gaat gebeuren.’

‘Als dat maar met het winnen van veel geld te maken heeft,’ grijnsde hij.

Ze zweeg.

Hij keek op. ‘Het zijn je hormonen. Wil je vandaag mijn nieuwe paspoort even ophalen?’

Dit is al de derde opeenvolgende donderdag dat het zulk miezerig weer is. Lenie staat met gebalde vuisten voor het raam van de woonkamer. Ze realiseert zich dat ze behoorlijk kwaad is en diep in haar hart vindt ze haar woede toch een beetje overdreven. Ze probeert haar gedachten te kalmeren. Wat is er nu precies aan de hand? De zon schijnt weer niet op haar vrije dag. Al voor de derde keer. So what? Moet ze ergens heen? Michael verwacht dat ze zijn paspoort gaat ophalen. Maar dat kan hij zelf ook. Ze is niet een van zijn ondergeschikten aan wie hij lukraak opdrachten kan geven. Ze moet vandaag niets, ze mag doen wat ze wil. Er ligt een enorme stapel nog te lezen boeken, ze zou rustig de hele dag onderuitgezakt op de bank kunnen doorbrengen.

Het komt door dat voorgevoel. Het is er nog steeds, ook al probeert ze het krampachtig van zich af te duwen. Ze heeft het hele huis al geïnspecteerd, maar alles staat op zijn plaats en er is nergens iets verdachts te bespeuren. Ze heeft trek in een Mars of een

Bounty. Als ze heel eerlijk is, in een Mars én een Bounty. En in een Nuts. En in een Snickers.

Michael had gelijk, ze heeft last van haar hormonen. Die idiote chocoladelust zegt genoeg. En anders is het wel duidelijk door die krampen in haar buik en doordat ze het koud heeft, terwijl de verwarming op achttien staat. Ze heeft ook zin om iemand op zijn gezicht te slaan. Dat kent ze, die lust verschijnt iedere maand opnieuw. Het kan niet missen. Maar toch...

Ze kan het niet uitstaan dat hij het weer eerder in de gaten had dan zichzelf. En ze ergert zich aan de manier waarop hij dat losjes voor haar neerlegde. Aan de vanzelfsprekendheid van zijn conclusie. 'Het zijn je hormonen.'

Ze háát die uitdrukking.

Zou dat voorgevoel daar ook mee te maken hebben?

2

Op dit soort dagen is het nodig om een paar goede afspraken met zichzelf te maken. Ze moet niet de intentie hebben om een sluimerend conflict met iemand op haar werk of in haar privéleven op te lossen, ze moet niet naar de supermarkt gaan en het is vooral onverstandig om nieuwe kleren te kopen. Als ze niet oplet, komt ze met een wollen jasje thuis terwijl ze al jaren weet dat ze allergisch is voor wol. Of met een felgekleurde rok waar je ogen pijn van doen.

De koelkast is voldoende bevoorraad. Hoe komt ze dan toch opeens in Albert Heijn terecht? En hoe is het mogelijk dat de Bounty's, de Marsen en de Snickers in de bonus zijn? Drie halen, twee betalen.

Ze neemt van ieder soort één. Nee, twee. Twee van elk is beter. Anders gaat ze later toch weer terug. Het is een nóg beter idee om van allemaal drie te nemen. Michael lust ze ook graag. En zondag komt Roos eten. Ze vertrekt om een uur of elf uit Maastricht en ze is tussen drie en vier uur thuis. Lenie glimlacht bij die gedachte.

Roosje, haar jongste. De dochter die precies is zoals een dochter moet zijn. Als kind een eigenwijs minivrouwetje, als puber een dwars vat vol explosieven en nu, op haar eenentwintigste, een jonge volwassene in wie je iedere dag meer van jezelf begint terug te zien. 'Wat lijkt ze op je,' zei Bella, haar beste vriendin, een paar weken geleden nog tegen haar. 'Hoe is het toch mogelijk? Ze is gewoon een kopie van jou.'

Roos is dol op chocolade. Ze moet iets vertellen, schreef ze op de kaart die ze stuurde twee weken voordat ze met Myrthe naar Maastricht zou gaan. Roos stuurt vaak kaarten, zelfs als ze net uitgebreid heeft gemaald of opgebeld. Het is iets belangrijks. Ze heeft iemand ontmoet. Maar het zit allemaal een beetje anders in elkaar dan waar haar ouders waarschijnlijk op gerekend hebben. Lenie denkt dat haar jongste dochter iets met een getrouwde man heeft. Roos weet dat haar moeder nogal afwijzend tegenover dergelijke relaties staat. Dat zal ze dus niet zomaar even uit de losse pols gaan vertellen. Die kaart is een soort inleiding, heeft Lenie tegen Michael gezegd. Hij lachte er hartelijk om. Volgens Michael zit ze er faliekant naast. Roos met een getrouwde man? Verstandige Roos? Die weet heel goed dat er bij een getrouwde man niets te halen valt. Dat heeft haar vader haar absoluut voldoende duidelijk gemaakt.

Ja, ja, dacht Lenie toen hij dit zei, vast wel.

Michael denkt dat Roos op vrouwen valt. Ze is al vanaf haar puberteit aarzelend ten opzichte van jongens. Van haar hoeft het niet: dat gezoen en dat geflikflooi. Voor Michael is het al heel lang duidelijk: Roos is een lesbo. Wat hem betreft is dat prima.

Lenie wil daar niet over nadenken. Toen Michael dit aan haar probeerde duidelijk te maken, kreeg ze oprispingen van het idee dat haar oogappel met een vrouw in bed zou liggen. Ze kan er niets aan doen, de gedachte staat haar tegen. Bella zegt dat ze in dit opzicht heel beperkt denkt. Vreemd beperkt. Dat ze achterloopt. 'De generatie van onze ouders stond daar afwijzend tegenover,' zei ze vorige week nog. Haar woorden klonken beschuldigend. 'Die wisten niet beter. Voor die generatie gaat seks nog steeds alleen maar over voortplanting. Maar daar zijn wij toch onderhand wel overheen gegroeid? Denk eens wat ruimer over die

dingen. Het bestaat. Het is van alle tijden. Mannen met mannen, vrouwen met vrouwen. Ik kan me er eerlijk gezegd zelf weinig bij voorstellen, maar om nu te zeggen dat het me tegenstaat? Hoe komt het dat je daar zo negatief op reageert?’

‘Ik kan het niet helpen, maar ik word beroerd bij de gedachte dat... hoe doen die vrouwen het precies? Ik bedoel... het kan niet zoals het tussen mannen en vrouwen gaat. Gebruiken ze hulpstukken? Doen ze het bij elkaar? Het zal wel aan mij liggen, maar ik krijg er braakneigingen van.’

‘Je betreft het te veel op jezelf. Waarom doe je dat? Jij bent toch niet lesbisch? Jij doet het gewoon met een man. Wat kan het jou schelen hoe vrouwen het samen doen? Ik kan me overigens niet voorstellen dat je dit niet weet. Je leest toch boeken? En kranten? Je kijkt toch televisie?’

‘Ik let daar niet op. En jij mag dat rustig vreemd vinden. Dat maakt mij niet uit. Het gaat om mijn dochter. Ik wil jou nog wel eens horen als het je eigen dochter zou zijn. Maar die heeft een vriendje en ze wil trouwen en kinderen krijgen.’

‘Dat kan tegenwoordig ook in een lesbische relatie, schat.’

‘Ik wil het niet. Niet met Roos. Roos moet hetero zijn.’

‘Ik begrijp werkelijk niets van jou,’ zuchtte Bella.

Lenie graait nog een keer in de voorraad. Wat kan het haar schelen? Wie wil haar tegenhouden? Die kan een dreun op zijn smoel krijgen. Ze smijt de vierde portie Mars, Bounty en Snickers in het blauwe mandje.

Er staat een oude dikke vrouw naast haar. De vrouw glimlacht toegeeflijk. ‘Het is slecht en het is lekker. Ik weet er alles van. Maar wat stelt het leven voor als je nooit eens zondigt?’

Lenie heeft opeens zin om te huilen.

3

Ze zou die chocoladerotzooi gewoon ergens in een afvalbak moeten kieperen. Weg ermee! Als ze er één opeet, gaat ze door en dan

heeft ze de hele avond en nacht last van oprispingen met een chocoladesmaak. En daarna wordt ze kwaad op de weegschaal. Ze moet het niet doen. Weggooien is de enige mogelijkheid. Ze scheurt de verpakking van de eerste Snickers af en zet haar tanden gretig in de chocolade.

Wat is dit goddelijk lekker.

Zou deze gekte overgaan als ze eenmaal in de overgang is geweest? Volgens Bella verdwijnen die hormonale aanvallen nooit helemaal, maar worden ze wel minder. En draaglijker. Bella kan het weten, die heeft de opvliegers al achter de rug. Maar Lenie merkt nog nergens aan dat het zover is. Ze is bijna negenenveertig. Bella was zesenvieftig toen ze onregelmatig begon te menstrueren. En twee jaar later was ze overal van af. Van Lenie mag er onderhand bij haar ook wel eens iets gaan gebeuren. Al was het alleen maar om van die afgrijselijke chocoladelust af te komen. En van die boze stemmingen. Die voelen niet prettig.

Er botst iemand tegen haar op. Een vrouw met een kind. De vrouw verontschuldigt zich uitgebreid. Ze heeft vet haar en ziet er slonzig uit. Lenie weert haar af met een nors gebaar. Ze heeft zin om dat onverzorgde monster eens onverbloemd de waarheid over haar uiterlijk te vertellen.

Ze loopt snel door en grist een Mars uit haar tas. Ze eet ook nog een Bounty op en dan stopt ze. Dat gaat lukken. Alleen die Bounty nog. De rest laat ze met rust.

Ze heeft zin om iets te kopen. Een nieuwe spijkerbroek met een mooi jasje. En nieuwe schoenen. Volgende week zaterdag viert Bella haar vijftigste verjaardag met een high tea voor al haar vriendinnen. Bella heeft zeven goede vriendinnen. Maar ze heeft geen zussen. Als je geen zussen hebt, zoek je vriendinnen.

Lenie moet haar zussen weer eens bellen. Het contact hoeft niet altijd alleen van hun kant te komen. Ze krijgt een warm gevoel als ze aan haar zussen denkt. Een veilig gevoel. Maar ook een schuldig gevoel. Ze doet veel te weinig moeite om hen te zien. Maar ze klagen nooit. Marcia haalt alles uit de kast om het haar naar de zin te maken en Irma moedert over haar. Ze bemoederen haar allebei, alsof ze hun kind is in plaats van een zusje dat zes jaar

jonger is. Ze staat in zichzelf te kletsen. Hardop, waarschijnlijk. De vrouw die haar net passeerde keek een beetje lacherig. Vanavond belt ze Marcia en Irma allebei. En dan nodigt ze de tweeling uit voor een lunch, volgende week donderdag, als ze weer haar vrije dag heeft.

De Bounty is op. Er zit een hinderlijke korrel kokos tussen haar voortanden. Ze probeert hem met een nagel naar voren te peuteren. Lekker, die Bounty. Ze maakt haar tas open.

Niet doen.

Nog ééntje.

Ze heeft al drie spijkerbroeken gepast, maar ze zitten geen van alle lekker. In de eerste heeft ze een hangkont, de tweede trekt in het kruis en de derde is ronduit shabby. Het ding ziet eruit alsof hij al dertig keer gewassen is. Lenie tuurt op het prijskaartje. Zonder leesbril wordt het tegenwoordig moeilijk om die kleine cijfertjes goed te lezen. Ze moet er nu echt ook eentje in haar tas gaan doen. Ze houdt het kaartje iets verder van zich af. Het staat er werkelijk: 109 euro. Wat een schandaal! Hoe halen ze het in hun hoofd om zo'n bedrag te vragen voor een vod? De broek is rijp om in de zak voor het Leger des Heils gestopt te worden. En dan rustig 109 euro vragen. Ze moet er iets van zeggen. Waar zijn die verkoopsters nu weer gebleven? Ze draaft weer door, ze heeft duidelijk haar dag niet. Dat wist ze al toen ze vanmorgen opstond.

Ze schiet overeind.

Er was een voorgevoel.

Het is er nog steeds. Michael stelde vast dat het door de hormonen kwam. Maar die hebben er niets mee te maken.

Er is iets. Ergens om haar heen. Het is niet goed. Ze merkt dat ze weer wil huilen en spert haar ogen wijd open. Ze moet hier niet midden in de zaak gaan staan janken om iets wat ze aan niemand kan uitleggen en wat er misschien niet eens is.

Maar ze voelt zich weerloos. Ze wil vluchten. Dat voorgevoel moet weg.

'Kunt u slagen?' vraagt een vriendelijke stem achter haar. Maar ze is de zaak al uit.

Ze gaat Roos bellen.
Het voorgevoel heeft iets met Roos te maken.

4

Dit heeft ze iedere keer als Roos op vakantie is. Ze denkt dan dat er iets met haar gebeurt en daardoor maakt ze het zichzelf moeilijk. Roos is geen kind meer. Ze is eenentwintig, heeft zonder moeite de hbo-v-opleiding afgerond en gaat op 1 mei in het ziekenhuis in Purmerend met de opleiding voor operatieverpleegkundige beginnen. Roos maakt alles af waar ze aan begint, gaat heel serieus met haar verplichtingen om en laat zich geen knollen voor citroenen verkopen. Roos is wijs. Dat was ze als kind al.

Roos is niet lesbisch. Niemand in hun familie is homoseksueel, dus Roos ook niet.

Lenie ziet dat er in het eetcafé op de hoek bij het raam een tafeltje vrij is en ze loopt naar binnen. Ze wil koffie met een liekurtje. En een appelbol. Ze weet dat ze in deze zaak heerlijke appelbollen hebben. Die chocoladesmaak in haar mond moet weg. Als ze eenmaal iets anders geproefd heeft, verdwijnt de behoefte aan nog meer chocolade vanzelf. En morgen drinkt ze een dag water en neemt ze alleen 's avonds een caloriearme warme maaltijd.

Nadat ze haar bestelling heeft gedaan, haalt ze haar portefeuille tevoorschijn. Ze wil even naar de foto's van haar kinderen kijken. Links bovenaan zit Roos. De foto is gemaakt op haar twintigste verjaardag. Ze stond niet alleen op de foto, maar Lenie heeft haar eraf geknipt. Naast haar stond Myrthe, de dochter van Bella die volgens Roos al haar beste vriendin is vanaf de dag dat ze geboren werden. Lenie en Bella lagen toevallig op dezelfde kamer in het ziekenhuis, nadat ze een uur na elkaar met een keizersnee waren verlost van een dochter. Bella was drie weken te vroeg, maar ze ontkende dit voortdurend en giechelde dat ze haar beste vriendin onmogelijk in de steek kon laten en dat ze had besloten om

Lenies derde kind direct een vriendinnetje te geven. Lenie probeerde niet te lachen. Als ze lachte, trok de wond op haar buik op een ongenadige manier.

Roos zit nu samen met Myrthe in Maastricht. Dat gaat goed, probeert Lenie zichzelf te overtuigen. Die meiden vermaken zich prima samen en halen geen gekke streken uit.

De middelste foto is die van Peter-Paul. Hij staat er op in zijn uniform. Toen hij kwam vertellen dat hij zou worden uitgezonden naar Afghanistan, dacht ze dat haar hart stilstond. 'Je weet dat dit erbij hoort als je kiest voor een militaire carrière, mama,' lachte hij haar ongerustheid weg. 'We zijn goed getraind en ik ben niet levensmoe. Ik kijk echt wel uit, ga je nu geen zorgen maken.' Hij mailt regelmatig, meestal naar haar. Het zijn altijd opgewekte berichten. Ze streelt even met haar vinger over zijn krachtige kop. Hij lijkt op Michael.

Rechts zit de foto van Juul. Haar oudste. De bon vivant van de familie. Het rusteloze type. Juul woont momenteel in Barcelona, waar ze reisleidster is. Ze mailde vorige week dat ze al twee maanden met een heel interessante Spanjaard omgaat. Hij heet Enrico. Hij is de zoon van een Spaanse vader en een Nederlandse moeder en hij spreekt redelijk goed Nederlands. Het gaat heel goed tussen hen. Het enige minpuntje aan Enrico is dat hij nogal jaloers is uitgevallen.

Toen vond Lenie een mogelijke Spaanse schoonzoon een spannend idee, maar vandaag kan ze zich daar niets bij voorstellen. De man is jaloers, dus een macho. Wat moet haar Juul met een macho?

De koffie met likeur en de appelbol worden voor haar neergezet. Ze klapt de portefeuille weer dicht. Ze maakt zich veel te druk. Haar buik krampt. Als die menstruatie nu maar snel doorbreekt, dan is ze van die gekte af. Het zijn haar hormonen, Michael zag het goed. De pot op met dat zogenaamde voorgevoel.

Ze neemt twee grote happen van de appelbol.

Het overvalt haar op een moment dat ze er niet op rekende. Een weergaloze paniek. Haar adem stokt, haar handen trillen. Ze laat het gebakvorkje op de grond kletteren.

Er is iets met Roos.

Ze hoort het geluid direct als ze de voordeur opent.

Telefoon.

Ze rent naar de kamer en grist het toestel uit de oplader.

Ze noemt haar naam.

‘Lenie, met Bella. Ben je thuis? Natuurlijk ben je thuis, anders nam je niet op. Ben je net thuis?’

Ze klinkt niet goed. Ze is nerveus. Gejaagd. Opgewonden.

Bang.

‘Is er iets met Roos?’ vraagt Lenie.

Stilte. Ze herhaalt haar vraag.

‘Ik kom naar je toe,’ zegt Bella.

5

Haar moeder vertelde er al over toen Lenie nog een puber was. ‘Als je moeder wordt, is het voorgoed gedaan met je rust. Je neemt een levenslange zorg op je en zelfs als je kinderen volwassen worden, kom je daar niet van los. Als moeder heb je levenslang.’

Het klonk dreigend. Maar ook logisch. Ze verlangt opeens sterk naar haar moeder. Dat gebeurt vaker als ze ergens over tobt of gewoon niet lekker in haar vel zit. Op zulke momenten mist ze haar moeder. En dan wordt ze boos omdat ze geen moeder meer heeft. Dan is ze jaloers op Bella, die nog iedere week op bezoek kan bij de hare. Bella beweert vaak dat er weinig vrolijks aan die bezoeken te beleven valt. Haar moeder zeurt en zanikt. Wat Bella ook meebrengt, wat ze ook doet om haar op te vrolijken, wat ze ook zegt: het is nooit goed. Bella kent haar moeder niet anders dan ontevreden en verongelijkt. Als bij Lenie de hormonen opspelen, denkt ze wel eens vreselijke dingen over Bella’s moeder. Dan denkt ze dat de verkeerde moeder is doodgegaan. Toch is ze jaloers op haar vriendin, ook al vindt ze het zelf nergens op slaan. Waarom zou ze jaloers zijn op verplichte bezoeken aan een mopperpot? Bella zal nooit de

herinneringen aan haar jeugd hebben die Lenie heeft. Die herinneringen zijn goed. Warm. Ze beschermen haar. Zo voelt dat.

Zo voelde dat. Op dit moment is ze onbeschermd. Ze is in een donker en angstaanjagend gat gevallen en het lijkt of ze alleen maar dieper en dieper valt. Er is niets wat haar beschermt of geruststelt.

Er is iets aan de hand met haar kind. Ze wist het al toen ze vanmorgen wakker werd. Ze moet naar haar toe. Ze moet bij haar zijn. Het kind heeft haar nodig. Ze kan op haar rekenen, waar ze ook is, wat er ook aan de hand is. Ze mag van vrouwen houden. Natuurlijk mag ze van vrouwen houden. Lenie moet er hooguit aan wennen.

Ze veegt met een driftig gebaar de tranen weg die over haar wangen stromen. Ophouden met die paniek, niet alles gaan opblazen tot onoverzichtelijke proporties. Ze zit zichzelf gek te maken. Niet doen.

Ze springt overeind. Ze moet Michael spreken.

Er wordt aan de voordeur gebeld. Haar hart slaat een paar slagen over. Haar knieën trillen. Ze kan haar handen niet stilhouden. 'O help,' snikt ze. 'Help.'

Bella verschijnt voor het raam. Ze staren elkaar aan. Bella gebaart dat ze de deur moet opendoen.

Lenie loopt naar de gang. Ze is kalm geworden.

Het was een verkeerd voorgevoel. De hormonen hebben deze maand iets te stevig huisgehouden in haar lijf. Misschien zijn het wel de laatste stuip trekkingen voordat ze in de overgang belandt. Dat zal het zijn: de laatste ronde. Nog even en ze heeft er geen last meer van. Ze heeft zich druk gemaakt om niets. Roos komt zondag thuis. Ze zal haar bezorgdheid kostelijk vinden. Ze zal niet ophouden haar ermee te plagen.

Bella sluit de voordeur. 'Er is iets aan de hand in Maastricht,' zegt ze.

6

Dit is een tijdelijke verstandsverbijstering. Dat hoor je vaker bij vrouwen die last hebben van sterke, door hormonen gestuurde stemmingswisselingen. Ze gaan vreemde dingen denken en soms ook vreemde dingen doen. Ze krijgen absurde neigingen. Dat kan van alles zijn. Maar het heeft vooral met ontremming te maken. Met onbedwingbare neigingen. Een vroegere buurvrouw van Lenie moest altijd sokken stelen bij de Hema als ze vlak voor haar menstruatie zat. Haar zus Irma kreeg iedere maand een ongelooflijke schoonmaakwoede. Lenie kan zelf niet van chocolade afblijven en heeft de neiging om agressief te worden. Maar nu gaat ze dus ook vreemde dingen denken. Ze denkt dat Bella er is en dat die iets zegt over Roos. Iets wat niet goed klinkt.

Iemand schudt haar door elkaar. Ze trekt haar arm terug. Het doet pijn. 'Laat me met rust,' snauwt ze.

'Kijk me aan, Lenie. Niet wegvlugten. Dat helpt niet. Luister naar me. Myrthe heeft gebeld. Ze vertelde dat Roos gisteravond op stap is gegaan met een onbekende jongen en niet is teruggekeerd in het bungalowpark. Als het goed is, heeft ze nu de politie ingeschakeld.'

'Ze zal wel uitslapen, samen met die jongen.' Zeg zij dit echt? Is dit haperende stemmetje van haar? 'Dan is ze dus toch niet lesbisch,' voegt ze eraan toe. Ze hoopt dat ze niet al te opgelucht klinkt. Ze vindt haar eigen reactie op het randje en niet van deze tijd. Ze moet eens wat ruimer gaan denken. En niet alleen over homoseksualiteit in de familie.

Bella staart haar aan. 'Wat maakt het uit of ze wel of niet lesbisch is? Ze is niet teruggekomen en dat is zorgwekkend. Roos is niet het type dat zomaar niet thuiskomt en iemand anders ongerust laat worden. Myrthe was behoorlijk in paniek. Ik ook.' Het klinkt verwijtend.

'Ik ook,' zegt Lenie. 'Maar ik wil het niet.'

Bella grijpt haar vast. 'Dat weet ik wel. Zal ik Michael bellen?'

'Misschien is er niets aan de hand. Het zou toch kunnen dat ze helemaal hoteldebotel is geworden van die jongen en nergens meer aan denkt? Ze heeft een zware tijd achter de rug. De laatste maanden van haar studie was het echt buffelen. Dus nu gaat ze eens lekker uit haar dak. Dat is toch logisch?'

Bella's mobiele telefoon begint te zoemen. Ze schieten allebei overeind. Lenie geeft met een ongeduldig gebaar te kennen dat Bella moet reageren. Ze loopt naar de keuken. 'Ik ga koffiezetten,' mompelt ze. 'Gewoon koffiezetten. Er is niets aan de hand.'

In de kamer is het stil geworden. Doodstil.

'Ik wacht hier tot ze me komt vertellen dat het allemaal in orde is,' zegt Lenie hardop. Ze voelt zich gerustgesteld door haar eigen stem. Verder voelt ze niets. Geen angst, geen paniek.

Geen voor gevoel.

Bella praat met iemand. Het lijkt of ze huilt. Van opluchting, natuurlijk. Ze huilt van opluchting, omdat ze zich veel te veel heeft zitten opfokken. Nu komt de spanning eruit. Ze zal dadelijk wel gebak willen halen. Bella wil altijd taart als ze vindt dat er iets te vieren valt. Lenie lust ook wel iets lekkers. Iets met veel chocolade erin.

Waar zou Roos nu zijn? Misschien is het Roos wel die belt naar Bella en moet ze dat doen van Myrthe. Die Myrthe is een bemoeizuchtig type. Ze is een beetje bazig. Roos lacht daarom, laat Myrthe haar gang gaan en doet vervolgens toch wat ze zelf wil. Je moet heel veel moeite doen om Roos uit haar goede humeur te krijgen. Lenie kan zich helemaal voorstellen dat Roos de wind van voren heeft gekregen van Myrthe en dat ze zich nu verontschuldigt bij Bella. Ze wacht. Dadelijk roept Bella dat Roosje nog iets tegen haar moeder wil zeggen. Dan gaat ze niet mopperen. Waarom zou ze mopperen? Het kind is eens even lekker uit haar dak gegaan. En zowaar met een jongen. Bella mag onderhand wel eens roepen dat ze naar de kamer moet komen. Lenie spitst haar oren. Wordt er nog gepraat? Ze luistert scherper.

Bella huilt weer.

7

De koffie is klaar, de kopjes staan op het dienblad. De koekjes liggen keurig gerangschikt op een Delfts blauw schotelkje dat Lenie uit het huis van haar moeder heeft meegenomen. Ze moet zich inhouden, ze zou er al aan willen beginnen.

Het is stil in de woonkamer. Wat is er aan de hand? Waarom vertoont Bella zich niet?

Het is een rare situatie. Kijk haar hier nu zitten. Recht op haar stoel, het koffieblad naast haar, klaar voor de start.

Welke start? En waarom gaat ze niet gewoon naar de woonkamer?

Ze staat op en pakt het blad. Als ze naar de kamer loopt, overvalt haar een vreemde gedachte. Ze capituleert.

Ze aarzelt. Ze kan ook in de keuken blijven zitten en afwachten wat er gebeurt. Bella komt vanzelf wel een keer tevoorschijn. Ze drukt met haar elleboog op de deurknop en duwt de deur met haar voet verder open.

Bella zit bij de eettafel. Ze kijkt niet op als Lenie binnenkomt. Er hangt een spanning in de woonkamer die haar direct vastgrijpt. De hele kamer is ermee gevuld. Zelfs de planten in de vensterbank staan strak. En hoewel buiten de zon schijnt, is er binnen geen straal van te bekennen. De zon slaat hen over, vandaag.

Lenie zet het blad op tafel en gaat tegenover Bella zitten. Ze is kalm. Het zal wel moeten. Er valt toch niet meer te ontkomen aan wat er aan de hand is. 'Bella?' vraagt ze aarzelend. 'Bella? Wat is er gebeurd?'

Bella wil iets zeggen, maar ze krijgt geen woord uit haar keel. Er scheurt een auto de straat in, die met gierende banden voor het huis stopt. Portieren klappen dicht. Rennende voetstappen naderen de voordeur.

Bella kijkt op. 'Ik heb Michael gebeld,' meent Lenie te verstaan. 'Waarom?'

‘Roos is dood. Ze hebben haar vanmorgen gevonden in een hotel. Ze is waarschijnlijk vermoord. Ik vind het verschrikkelijk dat ik je dit moet vertellen.’

Er zijn mensen in huis en ze praten allemaal door elkaar heen. Lenie kent ze, maar toch lijken het vreemden. Zelfs Michael is niet de man die hij anders is. Ze bekijkt hem en is verbaasd over de afstand die ze tussen hen voelt. Gisteravond lagen ze nog dicht tegen elkaar aan in bed en bespraken ze de reis naar Zuid-Afrika die ze willen gaan maken. Lenie wil dat de kinderen dan meegaan. Dat het een gezinsvakantie wordt. Vier weken samen rondreizen. Dat hebben ze nog nooit gedaan. Maar nu gaat het gebeuren.

Op dit moment lijkt het of dat gesprek honderd jaar geleden heeft plaatsgevonden. Ze kan niets van de sfeer tussen hen in haar herinnering te pakken krijgen. Het is onmogelijk om nog iets te voelen van zijn lichaamswarmte of zich te herinneren hoe lekker ze daarna gevreeën hebben.

Onmogelijk.

Het lijkt of er nooit warmte tussen hen heeft bestaan, of er nooit enige intimiteit is geweest. Hij is een vreemde. En niet alleen hij. Het huis is vreemd. Haar vriendin is vreemd. Alles en iedereen om haar heen staat ver van haar af. Alleen Roos voelt vertrouwd. Warm. Bekend. Onvoorwaardelijk eigen.

Maar Roos is hier niet.

‘Ik wil Roos zien,’ zegt Lenie. ‘Ik wil met haar praten.’

Laat ze maar kletsen. Laat ze maar proberen om haar ervan te overtuigen dat ze nooit meer met Roos kan praten. Dat ze haar nooit meer kan vasthouden. Laat ze maar denken dat ze het niet begrijpt. Ze trekt haar eigen plan. Ze pikt het niet. Het komt voor dat kinderen worden vermoord. Ze zijn jong en ondernemend en ze reageren anders als ze van huis zijn, lekkere alcoholische drankjes krijgen en worden bedolven onder de aandacht van aantrekkelijke jongens. Dan telt het zelfs niet dat ze eigenlijk op vrouwen vallen. Roos heeft een groot risico genomen toen ze met een vreemde zuiderling meeging. Daar gaat nog een stevig woordje over gesproken worden. Ze mag dan meerderjarig zijn, ze is en

blijft hun kind. Haar moeder zal haar waarschuwen voor de mogelijke gevolgen van zulk onbesuisd gedrag.

Ze glimlacht om haar eigen gedachten. De anderen moesten eens weten wat ze dacht. Ze zouden haar een echte kloek vinden.

La Mamma.

Maar luisteren zál Roos. Lenie wil deze schrik niet nog een keertje meemaken. Deze opschudding is voor niemand goed. Daar moet de dame echt aan denken als ze het weer een keer op haar heupen krijgt.

Ze denken dat Roos vermoord is. Er is een vrouw gevonden in een hotelkamer in Maastricht en Myrthe meent dat ze in die vrouw Roos heeft herkend. Myrthe heeft zich vergist. Ze heeft zich weer eens een keer veel te druk gemaakt en ze is in de war geraakt. Ze is natuurlijk doodsbang geworden toen ze ontdekte dat Roos niet was teruggekomen. En ze was ervan overtuigd dat er iets ernstigs met Roos was gebeurd. Ze heeft een dode vrouw gezien en dacht dat het haar vriendin was. Als ze nog een keer goed kijkt, ziet ze vanzelf dat het een ander is.

Zo gaan die dingen. Het zijn jonge meiden. Ze denken nog niet goed na. Lenie was zelf ook zo. Nog een graadje erger zelfs. Ze dacht zo slecht na dat ze zwanger werd.

Ze schiet met een ruk overeind. 'Ik heb Juul écht gewenst,' zegt ze hardop. 'Laat niemand denken dat ik haar als een ongelukje beschouw.'

Ze staren haar allemaal aan. Michaels gezicht is asgrauw. Wat ziet hij eruit. En Bella blijft maar snotteren. Heeft ze geen zakdoek?

'Het was Roos niet,' gaat ze verder. Ze kijkt Michael strak aan. 'Het kan Roos niet zijn. Myrthe vergist zich.'

8

Lenie zit voor haar gevoel al uren aan de eettafel. Haar zussen zijn opeens uit het niets tevoorschijn gekomen en hebben haar hui-

lend gekust. Irma wil haar steeds vasthouden, maar Lenie kan er op dit moment niet tegen om te worden aangeraakt.

Er is een man die van de recherche schijnt te zijn. Een inspecteur of zoiets. Het zal wel. Hij heeft een heel verhaal opgehangen over wat er in Maastricht aan de hand zou zijn. Er is direct een onderzoek gestart. De politie zal iedereen die iets over Roos kan vertellen willen verhoren. De familie hoeft niet bang te zijn dat ze met allerlei vreemde gezichten te maken krijgt, want er wordt een familierechercheur aangewezen. Het is al bekend wie dat is: Edwin Bocht. Hij komt zo snel mogelijk naar hen toe. Maar Lenie wilde niet nadenken over wat hij zei en ze heeft dus besloten het allemaal gewoon weer te vergeten. Ze zal niet luisteren als hij opnieuw denkt iets te moeten uitleggen. Dat kan ze, gewoon niet luisteren. Ze kan ook gewoon niet kijken. Daar is ze vooral heel bedreven in. Niet kijken naar wat er duidelijk om haar heen gebeurde, vroeger. De eerste jaren van haar huwelijk met Michael. Ze keek de andere kant op. En ze stelde geen vragen. Zo houd je je huwelijk overeind. En daardoor gaan ze nu binnenkort gezellig naar Zuid-Afrika. Met hun kinderen. Ook met Roos, wat al die mensen hier ook mogen beweren. Ze luistert niet en ze kijkt niet. Dat is de enige manier om niet te bezwijken. Al jaren.

Michael staat al een kwartier met een ernstig gezicht te telefoneren. Hij wenkt haar. 'Juul wil even met je praten.' Juul? Juul! Haar oudste. Wat vreemd dat ze een paar seconden niet wist wie Michael bedoelde. Maar wie weet wat Juul gaat zeggen. Ze weert haar man af. 'Later. Nu niet.' Ze wil zeggen dat ze op Roos wacht. Dat ze eerst met Roos wil praten. Dat ze iedereen zal wegsturen als Roos binnenkomt.

Roos mag haar moeder nooit meer zo laten schrikken. Dat gaat ze direct tegen haar zeggen. Nooit meer. Laat ze het niet in haar hoofd halen.

Bella staat voor haar. 'Drink eens wat,' dringt ze aan. 'Je hebt nog steeds niets gedronken. Wil je een kop thee? Of chocomel? Zal ik chocomel warm maken?'

'Ik drink iets als Roos er is,' antwoordt Lenie. Ze kijkt Bella niet aan als ze het zegt. Ze kijkt niemand aan. Ze praat tegen de ruimte om haar heen. Die vertrouwt ze. De mensen die hier aan-

wezig zijn vertrouwt ze niet. Ze beweren rare dingen. Ze proberen haar iets op te dringen waar ze niet van gediend is.

De inspecteur komt naast haar zitten. 'U kunt het nog niet bevatten, denk ik.' Hij praat alsof hij het tegen een kind heeft.

Lenie staat op. 'Ik ga een straatje om.' Ze heeft zin om te gaan gillen. Te krijsen. En om die inspecteur een optater te verkopen die hij volgende week om deze tijd nog voelt. Ze kan maar beter even weggaan.

Michael loopt met haar mee naar buiten. 'We gaan samen,' zegt hij.

Ze protesteert niet. Maar ze is evenmin van plan om verder iets tegen hem te zeggen. Wil hij mee? Hij doet maar. Veel plezier zal hij niet beleven aan dit onverwachte wandelingetje. Hij pakt haar arm vast. Ze rukt zich los. 'Raak me niet aan.'

'Waarom niet, Leentje?'

Hij noemt haar Leentje als hij haar lief vindt. En als hij dronken is. En als hij iets goed te maken heeft. Hij zei heel vaak Leentje tegen haar in de periode dat ze in verwachting was van Peter-Paul. Op dit moment voelt dit koosnaampje aan als een regelrechte belediging. Ze wordt woest. 'Noem me geen Leentje. Zeker nu niet. Hoe haal je het in je hersens?' Ze hoort hoe ze praat. Laag. Grommend laag.

Razend.

'Maar ik wil je troosten. Ik kan niet aanzien hoe je nu doet. Je sluit je helemaal af. Je ontkent wat er aan de hand is. Dat is niet goed. Kijk me aan, alsjeblieft. Je bent niet alleen. We zijn samen. We gaan hier samen doorheen komen. Dat beloof ik je.'

Ze bekijkt hem van top tot teen. 'Waar heb jij het over?'

Hij is duidelijk van zijn stuk gebracht door deze vraag. 'Ik heb het over Roos. Over wat er met haar gebeurd is. Het is waar, het heeft geen enkele zin om het te ontkennen. Roos is dood, Lenie. Ze is in een hotelkamer in Maastricht gevonden door een kamermeisje. Ze was naakt en lag vastgebonden op bed en ze is...'

'Stop!' krijgt Lenie. 'Stop met praten! Verdomde klootzak die je bent! Verdwij! Hou je bek! Ga uit mijn ogen! Verzuip voor mijn part! Krijg een dodelijke ziekte!' Ze valt hem aan en slaat hem recht in zijn gezicht. Hij probeert haar van zich af te houden,

maar ze is zo sterk dat dit hem niet lukt. Hij valt. Ze schopt hem. Hij trekt zijn armen om zijn hoofd en probeert zichzelf te beschermen. Ze trapt hem in zijn rug. Ze hijgt. Ze gilt. Ze vloekt.

Iemand trekt haar weg en houdt haar zo stevig vast dat ze geen kant meer op kan. Ze probeert toch los te komen, maar het lukt niet. 'Nu ophouden,' zegt een bekende stem. Ze kijkt op. Het is die inspecteur. Hij is hen blijkbaar gevolgd. Vanuit haar ooghoeken ziet ze Michael overeind krabbelen. Hij veegt zijn gezicht af. Hij bloedt. En hij kijkt haar aan met een totaal verbijsterde blik in zijn ogen. Een gewonde blik. Een vragende blik.

Bella komt aanhollen en ontfermt zich over hem.

Lenie laat zich door de inspecteur naar huis leiden. 'Ik wil haar zien,' zegt ze kalm. 'Ik wil met mijn eigen ogen zien dat het waar is. Dat ze dood is. Dan pas zal ik het geloven.'